

Dermatologie

Open been

antonius
ziekenhuîs

Antonius Ziekenhuis is onderdeel van de Antonius Zorggroep

Wat is een open been?

Een open been (ulcus cruris) is een wond of zweer aan het onderbeen. In deze folder leest u hierover meer.

Hoe ontstaat een open been?

Bloedsomloop

De oorzaak van een open been is meestal een stoornis van de bloedsomloop. Het hart pompt via de slagaderen bloed naar de weefsels in het lichaam. In dit bloed zitten zuurstof en voedingsstoffen, nodig voor de groei en werking van de weefsels. De slagaderen vertakken zich in steeds kleinere bloedvaatjes. De allerkleinste heten haarvaten. Bij deze haarvaten worden de zuurstof en voedingsstoffen uit het bloed gehaald en opgenomen in de weefsels. De haarvaten bundelen zich tot aderen en het bloed, nu arm aan zuurstof en voedingsstoffen, wordt teruggevoerd naar het hart.

Een open been kan ontstaan door een stoornis in het aanvoerende slagadersysteem of door een afwijking in het afvoerende adersysteem.

Aanvoerstoornis

Bij een vernauwing van de slagaderen komen er te weinig zuurstof en voedingsstoffen in de weefsels, waardoor deze afsterven. Dit veroorzaakt pijnlijke open plekken die meestal moeilijk genezen. Deze open plekken zitten vaak op de tenen en voeten en/of aan de buitenkant van het onderbeen of de enkel.

Afvoerstoornis

De meest voorkomende oorzaak van een open been is een verslechterde afvoer van het bloed, waardoor een opeenhoping van bloed (stuwings) ontstaat. In de aderen zijn kleppen aanwezig die in staande houding het terugstromen van het bloed naar de voeten voorkomen. Als deze kleppen niet meer goed sluiten, stroomt het bloed wel terug, waardoor de druk in de aderen en haarvaatjes toeneemt. Door de drukverhoging raakt de huid beschadigd en ontstaat een open been.

Het naar boven pompen van het bloed, tegen de zwaartekracht in, gebeurt voornamelijk door de spieren van de kuit. Lopen is daarom heel goed, maar lang staan of zitten is slecht voor de bloedafvoer door de aderen.

Als u vroeger een verstopping van de aderen (trombose) hebt gehad, is dit een belangrijke oorzaak van het niet meer goed sluiten van de kleppen. Een trombose in het verleden hoeft overigens niet altijd bekend te zijn omdat een trombosebeen vaak zonder veel klachten kan verlopen.

Het niet goed functioneren van de kleppen in het adersysteem wordt ook wel chronische veneuze insufficiëntie (onvoldoende functioneren van de aderen) genoemd.

Chronische veneuze insufficiëntie

Wat zijn de verschijnselen?

Een moe, zwaar gevoel in de benen is vaak de eerste klacht bij een afvoerstoornis van de bloedvaten. In de loop van de dag worden de enkels dikker door vochtophoping (oedeem). Na verloop van tijd worden uitgezette adertjes en spataderen zichtbaar. Er kunnen bruine verkleuringen en eczeemplekken ontstaan. Ook kunnen onderhuidse verhardingen optreden. Uiteindelijk ontstaat er een wond: een open been. De wond is meestal niet pijnlijk, maar kan wel stinken en veel vocht produceren. De wond bevindt zich meestal rond of vlak boven de binnenkant van de enkel.

Hoe wordt de diagnose gesteld?

Een open been op basis van een afvoerstoornis in het adersysteem is gemakkelijk te herkennen.

Met een duplexapparaat wordt de bloedstroom zichtbaar en hoorbaar gemaakt en kan worden bepaald hoeveel bloed er terugstroomt en over welke lengte van de ader dat gebeurt.

Wat is de behandeling?

Zwachtelen

Het belangrijkste voor de behandeling van een open been is het verbeteren van de bloedafvoer vanuit het been naar het hart. Dit gebeurt door het aanleggen van speciale drukverbanden (zwachtels). Het verband moet een stevige druk op het been geven en wordt vanaf de voorvoet tot aan de knie aangelegd. De druk is om de enkel het grootst en neemt naar de knie geleidelijk af. Op die manier wordt het terugstromen van het bloed tegengegaan en wordt tijdens kuitspierbewegingen het bloed naar boven gepompt. Het verband heeft dan ook alleen voldoende werking als de kuitspieren worden gebruikt. Lopen is dus noodzakelijk. De totale duur van de verbandbehandeling varieert van enkele weken tot maanden. Soms wordt geprobeerd de wond te sluiten met een stukje huid afkomstig van een andere plaats (transplantatie).

Elastische kous

Met het dagelijks dragen van een elastische kous (niet 's nachts) kunnen nieuwe wonden worden voorkomen. Het elastiek slijt zodat de druk na verloop van tijd onvoldoende wordt. Het been wordt dan dikker en er kan weer een nieuwe zweer ontstaan. De kousen moeten daarom ongeveer elke 12 maanden worden vervangen.

Spataderen

Als spataderen de belangrijkste oorzaak zijn van de slechte afvoer van bloed uit het been, is het zinvol deze te behandelen. Dit leidt tot snellere genezing van het open been en kan nieuwe wonden voorkomen.

Aanvoerstoornis

Als een aanvoerstoornis door een vernauwing in 1 of meer slagaderen de oorzaak is van een niet genezend open been, kan worden geprobeerd deze op te heffen met een katheter (dotteren) of een omleiding (by-pass).

Wat kunt u zelf doen?

- Beweeg veel (lopen, fietsen) en draag daarbij een elastische kous, ook bij warm weer. Dit is de belangrijkste leefregel, juist op warme dagen is de kous vaak het meest nodig.
- Voorkom overgewicht.
- Vermijd knellende kleding.
- Draag gemakkelijke, platte schoenen. Hoge hakken belemmeren een goede pompwerking van de kuitspieren.
- Leg de benen omhoog bij lang zitten. U kunt ook het voeteneind van het bed wat verhogen, als u daardoor niet kortademig wordt.

Al deze maatregelen zullen zeker meehelpen vochtophoping en het zware, vermoeide gevoel in de benen te voorkomen. Toch kan er in de toekomst weer opnieuw een open been ontstaan. De werkelijke oorzaak - het niet sluiten van de kleppen in de aderen - is niet te verhelpen.

Wat zijn de vooruitzichten?

Een open been met als oorzaak een afvoerstoornis is geen bedreigende ziekte. Wel geeft het veel beperkingen. Een open been zal gemakkelijk weer ontstaan als er niets gedaan wordt aan verbetering van de bloedafvoer. Vaak moet u blijvend therapeutisch elastische kousen (steunkousen) dragen.

Vragen?

Als u na het lezen van deze informatie nog vragen hebt, kunt u contact opnemen met de polikliniek Dermatologie. De polikliniek is bereikbaar van maandag tot en met vrijdag tussen 8:00 en 16:30 uur.

Telefoonnummer: 0515 - 48 81 08.

**Antonius Ziekenhuis
Bolswarderbaan 1
8601 ZK Sneek**

**Urkerweg 4
8303 BX Emmeloord**

**Vissersburen 17
8531 EB Lemmer**

**Postadres
Postbus 20.000
8600 BA Sneek**

**Telefoon
0515 - 48 88 88**

www.mijnantonius.nl

02-10-2018